

2. Мужев О.О. Трансформація митної політики – можливості економічного зростання національної економіки. *Математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці*. 2017. Вип. 23. С. 213-218.

УДК 339.56

Гапонюк М.А.

к. е. н., проф., проф. кафедри фінансів
імені Віктора Федосова

Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

РОЗШИРЕННЯ ТРАНСКОРДОННОЇ ТОРГІВЛІ: НОВА КОМП'ЮТЕРИЗОВАНА ТРАНЗИТНА СИСТЕМА

Оскільки світ стає все більш взаємопов'язаним, а світова торгівля продовжує зростати, ефективні та безпечні транзитні процедури стають все більш важливими для сприяння транскордонній торгівлі та її сталому розвитку. У цьому прагненні Нова комп'ютеризована транзитна система (NCTS) стала новаторською інновацією, яка обіцяє революціонізувати спосіб транспортування товарів через кордони, спрощення процесів і посилення спрощення торгівлі.

NCTS – це найсучасніша електронна система управління транзитом, яка дозволяє ефективно переміщувати товари під митними процедурами транзиту. Він призначений для спрощення та оцифрування адміністративних процесів, пов'язаних із міжнародним переміщенням товарів, зменшення паперової роботи, усунення ручних процесів та підвищення точності та швидкості транзитних операцій.

Серцем NCTS є його складна цифрова платформа, яка забезпечує безперебійне та стандартизоване середовище для управління транзитними операціями. Трейдери можуть подавати транзитні декларації в електронному вигляді, надаючи всю необхідну інформацію щодо товарів, що перевозяться, походження, призначення та передбачуваний маршрут. Потім митні органи

можуть обробляти декларації, проводити оцінку ризиків і видавати електронні транзитні гарантії, що дозволяє переміщувати товари через кордони з мінімальними затримками та паперовою роботою.

Однією з ключових особливостей NCTS є його взаємодія, яка дозволяє безперешкодно обмінюватися даними між різними митними адміністраціями вздовж маршруту транзиту. Це усуває потребу в кількох транзитних деклараціях і спрощує адміністративні процеси, пов'язані з транскордонною торгівлею. Система також забезпечує видимість і відстеження товарів у дорозі в режимі реального часу, дозволяючи покращити моніторинг і контроль, а також зменшити ризик шахрайства, контрабанди та іншої незаконної діяльності.

Впровадження NCTS було зумовлене декількома факторами, включно з необхідністю посиленого спрощення торгівлі, покращеної відповідності та безпеки, а також вимогою більшої прозорості та ефективності транзитних процедур. У сьогодишньому стрімкому глобальному торговому середовищі затримки та неефективність транзитних операцій можуть збільшити значні витрати на торгівлю, впливаючи на конкурентоспроможність та економічне зростання. NCTS має потенціал для значного скорочення часу транзиту, мінімізації паперової роботи та підвищення прозорості, що робить його критичним інструментом для просування транскордонної торгівлі.

Варто зазначити, що NCTS є технічно складною системою, тому для країн, які планують доєднатись до Конвенції про спільну процедуру транзиту, як правило, пропонується застосовувати прикладні програми, розроблені ЄС, зокрема, Minimal Common Core (MCC) та EDIFACT CCN/CSI (ECN), які, як уже зазначалось, є складовими NCTS [1]. Крім того, NCTS забезпечує обмін даними з кількома зовнішніми інформаційними системами, зокрема, системою Служби державних доходів: – EKS (Система експортного контролю) – дані транзитної декларації та реєстру визнаних продавців; – CMIS (Центральна митна інформаційна система) – реплікує всі створені, виправлені та скасовані дані транзитних декларацій та книжки МДП, що стосуються процедури транзиту; – ITVS (Інтегрована система управління

тарифами) – дані товарних класифікаторів; –IRIS (Integrated Risk Information System) – дані оцінки ризиків [2].

Крім того, NCTS може принести користь не лише великим транснаціональним корпораціям, але й малим і середнім підприємствам, які часто стикаються з більшими труднощами під час проходження складних митних процедур і оформлення документів, а NCTS може спростити та оптимізувати ці процеси, полегшуючи їх участь у міжнародній торгівлі та розширення свого бізнесу за кордоном. NCTS є універсальним інформаційним інструментом ЄС для керування та контролю транзиту. Ця комп'ютерна система спрямована на підвищення швидкості, ефективності та безпеки транзитних процедур, а також на запобігання та виявлення шахрайства [3].

Між іншим, NCTS має потенціал для підвищення відповідності та безпеки транзитних операцій. Автоматизуючи подання даних, обробку та оцінку ризиків, митні органи можуть краще орієнтуватися на вантажі з високим ризиком, одночасно прискорюючи транспортування з низьким ризиком, оптимізуючи спрощення торгівлі та безпеку. Функції видимості та відстеження системи в реальному часі також надають митним адміністраціям більші можливості контролю та моніторингу, допомагаючи виявляти та запобігати потенційній незаконній діяльності.

Також очікується, що NCTS сприятиме модернізації та гармонізації митних процедур у всьому світі, сприяючи міжнародній співпраці та координації між митними адміністраціями. Встановлюючи стандартизовану та сумісну систему, NCTS може сприяти послідовності та прозорості транзитних операцій, зменшуючи складності та розбіжності між різними митними режимами.

Крім того, NCTS має потенціал для сприяння стійкості та збереження навколишнього середовища, як однієї із цілей сталого розвитку в транскордонній торгівлі. Функції видимості та відстеження системи в режимі реального часу можуть допомогти контролювати та керувати рухом товарів, забезпечуючи дотримання екологічних норм і знижуючи ризик незаконної

торгівлі видами, що знаходяться під загрозою зникнення, небезпечними відходами та іншими екологічно чутливими товарами.

Незважаючи на значні переваги, впровадження NCTS також створює проблеми. Для успішного впровадження необхідні значні інвестиції в інфраструктуру ІКТ, навчання та розвиток потенціалу митних службовців і торговців. Взаємодія між різними митними системами, питання конфіденційності та безпеки даних, а також потреба в міжнародній співпраці та координації також створюють проблеми. Вирішення цих проблем є вкрай важливим для забезпечення успішного впровадження та функціонування NCTS.

Підсумовуючи, NCTS представляє новаторську інновацію, яка має потенціал революціонізувати транскордонну торгівлю шляхом спрощення та оцифрування транзитних процедур, посилення спрощення торгівлі, покращення відповідності та безпеки, а також сприяння прозорості та ефективності. Функціональна сумісність системи, видимість у реальному часі та функції відстеження роблять її потужним інструментом для управління товарами, що переміщуються через кордон. Проте проблеми залишаються, і необхідні подальші зусилля для забезпечення успішного впровадження та функціонування NCTS. Оскільки світова торгівля продовжує розвиватися, NCTS є багатообіцяючим рішенням у просуванні транскордонної торгівлі, стимулюванні економічного зростання та розвитку міжнародних торгових відносин. Завдяки своєму потенціалу принести користь як великим корпораціям, так і малим і середнім підприємствам, NCTS має спроможність створювати рівні умови для підприємств будь-якого розміру, дозволяючи їм брати участь у світовій торгівлі з більшою легкістю та ефективністю.

Список використаних джерел:

1. Руда Т.В. Особливості застосування процедури спільного транзиту в контексті норм міжнародного законодавства. *Інноваційна економіка*. 2022. №1. - С. 163–168.
2. How to access and use the New Computerised Transit System (NCTS) to submit electronic transit declarations. From HM Revenue & Customs. URL: <https://bit.ly/2TGnt9d>
3. Думанська І., Співак А. NCTS як імплементація європейської діджитал-практики спільного транзиту в Україні. *Innovation and Sustainability*. 2022. № 4. С. 60–70. <https://doi.org/10.31649/ins.2022.4.60.70>